

Michał Barański

INFORMACJA W UJĘCIU PRAWNYM

PRZEZ PRYZMAT ZAGADNIEŃ TERMINOLOGICZNYCH

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu Śląskiego
KATOWICE 2017

Informacja
w ujęciu prawnym
przez pryzmat zagadnień terminologicznych

Żonie i Synowi

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3622

50 lat
Uniwersytetu
Śląskiego
w Katowicach

Michał Barański

Informacja
w ujęciu prawnym
przez pryzmat zagadnień terminologicznych

Redaktor serii: Prawo
Andrzej Matan

Recenzent
Jacek Gołaczyński

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Wprowadzenie	11
Rozdział I	
Informacja w ujęciu słownikowym i encyklopedycznym	15
Rozdział II	
Informacja w teorii nauki	19
Rozdział III	
Informacja w ujęciu ekonomicznym	25
Rozdział IV	
Informacja w ujęciu prawnym – zagadnienia ogólne	33
1. Informacja w teorii nauki prawa	33
2. Informacja a oświadczenie wiedzy.	38
3. Informacja a nośnik informacji	47
Rozdział V	
Informacja w ujęciu prawnym – zagadnienia szczegółowe	51
1. Informacja w prawie konstytucyjnym	51
2. Informacja w prawie administracyjnym	54
3. Informacja w prawie karnym	59
4. Informacja w prawie cywilnym	60

5. Informacja w prawie prasowym	73
6. Informacja w prawie własności intelektualnej	76
7. Informacja w ustawie o ochronie danych osobowych	89
8. Informacja w ustawie o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych	102
Rozdział VI	
Definicja legalna (<i>sensu largo</i>) informacji	105
Zakończenie	115
Bibliografia	119
Orzecznictwo	129
Summary	133
Zusammenfassung	134

Wykaz skrótów

1. Źródła prawa

- k.c. ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 380 z późn. zm.)
- k.k. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 1137 z późn. zm.)
- u.d.i.p. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 1764 z późn. zm.)
- u.o.b.d. ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (Dz.U. z 2001 r. nr 128, poz. 1402 z późn. zm.)
- u.o.d.o ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 922 z późn. zm.)
- u.o.i.n. ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 1167 z późn. zm.)
- u.p.a.p.p. ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 666 z późn. zm.)

u.p.k.	ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 683 z późn. zm.)
u.p.p.	ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz.U. z 1984 r. nr 5, poz. 24 z późn. zm.)
u.s.d.g.	ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1829 z późn. zm.).
u.ś.u.d.e.	ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 1030 z późn. zm.)
u.u.i.g.	ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (t.j. Dz.U. z 2014 poz. 1015)
u.z.n.k.	ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. nr 53, poz. 1503 z późn. zm.)

2. Organy orzekające

NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
TK	Trybunał Konstytucyjny
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny

3. Czasopisma i zbiory orzeczeń

MoP	Monitor Prawniczy
OSA	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNKW	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karno i Wojskowa

OSNP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
PiP	Państwo i Prawo
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
TPP	Transformacje Prawa Prywatnego
ZNUJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

4. Pozostałe skrótóy

art.	artykuł
Cz.	część
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
in.	inny, inni
jun.	junior
ks.	księga
LEX	System Informacji Prawnej LEX
m.in.	między innymi
nast.	następny
niepubl.	niepublikowany
nr lub Nr	numer
orz.	orzeczenie
pkt	punkt
por.	porównaj
poz.	pozycja
r.	rok
Red.	redakcja, redaktor
rozdz.	rozdział
s.	strona
T.	tom
t.j.	tekst jednolity
tj.	to jest
tzn.	to znaczy

tzw.	tak zwany
ust.	ustęp
w.	wiek
Wyd.	wydanie
wyr.	wyrok
z.	zeszyt
zob.	zobacz
z późn. zm.	z późniejszymi zmianami

Wprowadzenie

Informacja znalazła obecnie szerokie zastosowanie w codziennym życiu społecznym, kulturalnym, ekonomicznym oraz politycznym¹. Zauważalny jest ciągły i gwałtowny wzrost znaczenia informacji oraz procesów z nią związanych.

Termin „informacja” w różnym stopniu – jeśli idzie o jego ciężar znaczeniowy – funkcjonuje również w wielu

¹ Por. K. KRZYSZTOFEK, M.S. SZCZEPAŃSKI: *Zrozumieć rozwój. Od społeczeństw tradycyjnych do informacyjnych*. Katowice 2002, s. 170. Zob. także L. FLORIDI: *Information: A Very Short Introduction*. New York 2010. Bezspornie podstawę społeczeństwa informacyjnego stanowią wszelkiego rodzaju procesy związane z informacją. Zgodnie z teorią społeczeństwa postindustrialnego stworzoną przez Daniela Bella, dzieje ludzkości można podzielić na trzy epoki: agrarną – związaną z pracą wydobywczą, przemysłową – uzależnioną od pracy przemysłowej oraz informacyjną – opartą na pracy informacyjnej. Zob. D. BELL: *The Coming of Post-Industrial Society: A Venture in Social Forecasting*. New York 1973. Zdaniem Alvina i Heidi Toflerów społeczeństwo informacyjne, powstałe w wyniku rewolucji informacyjnej drugiej połowy XX w. po społeczeństwie industrialnym, stanowi obecnie przejaw tzw. cywilizacji trzeciej fali, której istotą jest szybko rozwijający się sektor uzyskiwania i wykorzystywania informacji. Zob. A. i H. TOFLER: *Budowa nowej cywilizacji. Polityka trzeciej fali*. Przeł. J. ŁOZIŃSKI. Poznań 1996.

aktach normatywnych obowiązujących w polskim porządku prawnym. Jednocześnie, bez względu na gałąź prawa, w nauce prawa, a także w orzecznictwie, podkreśla się, że informacja jest pojęciem bardzo złożonym². Wraz z rozwojem społeczeństwa informacyjnego i postępowaniem technologicznym zaczęły wyodrębniać się grupy poglądów określające zakres znaczeniowy informacji w ujęciu prawnym.

Wyraźnie widoczny brak zgodności w kwestiach terminologicznych dotyczących informacji rodzi jednak poważne wątpliwości w zakresie określenia jej statusu prawnego. Problematyka ta jest szczególnie zauważalna oraz istotna w nauce prawa cywilnego³. Tym niemniej przyjęcie takich, a nie innych założeń ma także niewątpliwy wpływ na regulację dotyczącą ochrony prawnej informacji, bez względu na gałąź prawa. Zagadnienia terminologiczne dotyczące informacji w ujęciu prawnym nie stanowiły, jak dotąd, przedmiotu kompleksowych rozważań na gruncie nauki prawa. W tym względzie również orzecznictwo nie dostarcza zadowalającego materiału do analiz.

Podstawowe cele, jakie przyświecały autorowi podczas pisania niniejszego opracowania, polegały na próbie usystematyzowania wiedzy w zakresie informacji w ujęciu prawnym przez pryzmat zagadnień terminologicznych, ukazaniu wciąż mnożących się trudności klasyfikacyj-

² Zob. uchwała SN z dnia 22 stycznia 2003 r., I KZP 43/02. OSNKW 2003, nr 1, poz. 17.

³ Obecnie nie zostały bowiem ostatecznie wyjaśnione m.in. kwestie dotyczące uznania informacji za dobro niematerialne, przedmiot zobowiązania czy też ukazania relacji informacji jako potencjalnego dobra niematerialnego względem regulacji dotyczących dóbr osobistych, ochrony danych osobowych czy też ochrony baz danych.

nych oraz interpretacyjnych wynikających z pewnych rozwiązań legislacyjnych (ewentualnie ich braku), mających wpływ na główny przedmiot badań, a następnie, na podstawie tychże rozważań, na sformułowaniu własnego poglądu dotyczącego zakresu pojęciowego informacji w ujęciu prawnym.

Michał Barański

Information from a Legal Point of View Terminological Issues

Summary

The term “information” is in operative use, to a changing degree, in many legal norms obliging in Poland. At the same time, notwithstanding law branch, both in legal science and judicature, “information” is emphasized as a very complex notion. Recently, with the development of information society and technological progress, within doctrine there have started to gradually evolve distinct views which describe the semantic scope of information. However certain lack of consistency in terminological issues concerning information generates serious doubts as to ascribing its legal status.

Information, thus far has not been subject to complex considerations of law science. In this respect, judicature either, does not provide plausible material for analysis.

In order to establish the range of the term “information” it was first of all necessary to reach for other domains’ achievements (for example to economy) and colloquial language as well. A connection between information and personal data, and databases was shown. Another part of the publication was also dedicated to presenting the term “information” in a functional aspect against the term “information” in an objective aspect.

Besides, information regulation in constitutional law, administrative and criminal ones were mentioned. Further part was dedicated to terminological issues concerning informa-

tion, however viewed through exact civil law regulations. The analyses concerning legal interdependencies between an advertisement, a commercial and economic information were performed. Moreover, the regulation dealing with the press law was presented with information perspective.

Michał Barański

Rechtliche Auffassung der Information in Bezug auf Terminologie

Zusammenfassung

Hinsichtlich seiner Bedeutung fungiert der Terminus „Information“ in zahlreichen, in polnischer Rechtsordnung geltenden normativen Akten. Unabhängig von dem Zweig der Rechtswissenschaften, in der Rechtslehre und in der Judikatur wird betont, dass Information ein sehr vielschichtiger Begriff ist. Samt der Entwicklung von der Informationsgesellschaft und dem technologischen Fortschritt entstanden verschiedene Meinungen, die die Bedeutung der Information im juristischen Verständnis zu definieren suchen.

Bisher wurden diese terminologischen Fragen in Bezug auf Rechtswissenschaft noch nie ganzheitlich untersucht. Die Judikatur bringt in dieser Hinsicht auch kein zufrieden stellendes Material zur Analyse.

Um den Bereich des Terminus festzulegen, griff man in erster Linie auf Errungenschaften anderer Wissenschaftszweige (z.B.: Wirtschaftswissenschaft) und auf Umgangssprache zurück. Im vorliegenden Beitrag zeigt der Verfasser die Wechselbeziehungen zwischen der Information, den Personalien und Datenbanken. Der weitere Teil der Publikation ist der Beziehung des Terminus „Information“ im objektiven Sinne zum Terminus „Information“ im funktionellen Sinne gewidmet. Außerdem

wird es auch angedeutet, auf welche Weise die Information im Verfassungs-, Verwaltungs-, Straf- und Zivilrecht geregelt wurde. Der Verfasser untersucht rechtliche Wechselbeziehungen zwischen der Werbung, der Handelsinformation und der Wirtschaftsinformation, und bespricht die mit der Information im Bereich der Presserechtes verbundenen terminologischen Fragen.

Redaktor Barbara Konopka
Projektant okładki Damian Frania
Redaktor techniczny Małgorzata Pleśniar
Korektor Marzena Marczyk
Łamanie Marek Zagniński

Copyright © 2017 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-3232-1
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-3233-8
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 8,5. Ark. wyd. 6,0
Papier Offset. kl. III, 90 g. Cena 20 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

ISSN 0208-6336

Cena 20 zł (+ VAT)

ISBN 978-83-226-3233-8

9 788322 632338

Więcej o książce

